

РОК-БАЛАДА ТА НАРОДНА ПІСНЯ: МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ

Вавшко Ірина Василівна, аспірантка Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, irinavavshko@gmail.com

Рок-балада та народна пісня: механізми взаємодії

Основне завдання статті – дослідити зв'язки жанру рок-балади та її прообразів-попередників (зокрема – фольклорної балади). У роботі використані методи інтонаційного та компаративного аналізу. Розглядаються найвідоміші рок-балади та аранжування народних пісень у творчості американського співака та композитора Боба Ділана, а також їх популярні кавер-версії. Також матеріалом дослідження виступають рок-балади культового британського гурту Led Zeppelin.

В процесі аналізу приходимо до висновків, що у творчості Боба Ділана лише формується ядро жанру рок-балади, тоді як свого остаточного вигляду він набуває у створених пізніше кавер-варіантах. Творчість Led Zeppelin в свою чергу орієнтована не на пряме цитування, а на механізм інтертекстуальності. Представлені речі дають підстави вийти на інший рівень і поставити теоретичну проблему тексту та інтертекстуальності, де рок-балада виступає як текст, а народна пісня – контекст.

Результати наукової роботи можуть бути використані для подальших досліджень рок-музики. Подальша робота передбачає рух у двох напрямках:

- *Розширення аналітичної бази (включення інших зразків жанру рок-балади, залучення творчого доробку як вітчизняних, так і західно-європейських виконавців);*
- *Вихід на теоретично-методологічну проблематику, зокрема – детальний розгляд теорії інтертекстуальності в контексті обраної інтонаційної практики.*

Матеріали дослідження можуть бути використані у навчальних курсах, пов'язаних з масовими жанрами ХХ століття та культурними процесами ХХ століття. Робота не має аналогів у вітчизняному музикознавстві.

Ключові слова: рок-балада, народна пісня, Боб Ділан, Led Zeppelin.

В якому би значенні не використовувався термін «балада», він завжди пов'язаний із жанровим виміром. Звертаючись до жанрового визначення «балада» та «баладність», доцільно щоразу диференціювати історико-термінологічний та типолого-термінологічний сенси цього явища. В *історико-термінологічному* сенсі «балада» – щоразу історично конкретний жанр, що втілює особливості своєї доби (романтична балада), інтонаційної практики (фольклорна балада, рок-балада), виду мистецтва (інструментальна балада, поетична балада) тощо. У *типолого-термінологічному* сенсі доречніше говорити про баладність як жанрове начало, яке базується на подібних принципах, що по-різному втілюються у різні епохи, у різних видах мистецтва та у різних інтонаційних практиках. Ці принципи утворюють «пам'ять жанру» – яка на думку М. Арановського «... містить в собі певний "генетичний код", сукупність пов'язаних між собою корінних ознак, що передаються від одного покоління творів до іншого, дозволяючи кожного разу відновлювати, відроджувати твір певного типу... Суть же проблеми – в наборі сталих ознак, що утворюють структуру жанру» [2, с. 7].

Саме тому виникає потреба дослідити особливості взаємодії *народної балади* як фольклорного жанру та до *рок-балади* як поширеного жанру рок-музики. Чи існують об'єднуючі фактори, окрім спільної назви і чи взагалі, варто ставити ці, на перший погляд протилежні полюси в один ряд, що *актуалізує* дане дослідження.

Перш ніж перейти до детальнішого розгляду цього питання, необхідно зазначити наступне. Термін «балада» стосовно різних інтонаційних практик позначає різні феномени, що часто не мають між собою генетичного зв'язку. Як стверджує В. Конен, у музикознавчій літературі існує плутанина з цього приводу. Так звану «баладу» (масову пісню) «не можна ототожнювати ані з високим жанром “ballade”, що характерний для аристократичної поезії Ренесансу, ані з баладою німецьких поетів ... у наших музикознавчих публікаціях нерідко ототожнюють поетичний жанр, який увіковічили Шиллер, Гете, Жуковський та багато інших поетів минулого століття, з англійською масовою піснею фольклорного походження. Між тим, мова йде про два самостійних і докорінно протилежних явища» [4, с. 58]. В. Конен, як бачимо, наголошує на відмінності «професійної» та «фольклорної» балади, розглядаючи термін саме у історико-термінологічному сенсі, коли одним словом – «балада» – можуть позначатись генетично непов'язані і зовні відмінні явища.

Відомо, що саме народна балада і блюз є джерелами виникнення рок-музики. В. Конен у своїй праці «Третий пласт» наголошує, що «Європейське коріння рок-музики представлене головним чином англо-кельтським фольклором, який навіть при настільки різноманітному національному походженні населення США зумів упродовж майже чотирьох століть зберегти своє значення як головний вид національної народної музики цієї країни» [4, с. 127]. Дослідниця зазначає, що англо-кельтська балада звучала всюди – «в самих низах сільського життя, і на менестрельній естраді, і в маєтках великих індустріальних міст, що саме англо-кельтський фольклор, а відповідно і балада як один з його ключових жанрів, став основою творчості видатного рок-музиканта Боба Ділана та легендарних The Beatles [4, с. 127–128].

Продовжує розвиток концепції В. Конен музикознавець В. Сиров. На сторінках монографії науковця слово «балада» в абсолютно різних значеннях та контекстах зустрічається понад 80 разів. Окремого розділу, присвяченого жанру балади у її роковій іпостасі, у книзі Сирова не існує. Однак, є окремі згадки про традиційну (англійську) баладу та її особливості [6, 6–73], про баладу як родовий жанр рок-музики [6, с. 44–73] та прояви баладності в рок-музиці [6, с. 83–207]. Детальний огляд названих музикознавчих праць – тема окремого дослідження. Ясно одне, що фольклорна балада не могла не вплинути на появу та розвиток поширеного та, на жаль, малодослідженого явища ХХ століття – *рок-балади*.

Незважаючи на широку розповсюдженість рок-балад (за статистикою, фактично кожен рок-альбом містить хоча б одну рок-баладу, що зазвичай є чи не найпопулярнішою його композицією), цьому явищу не відведено достатньо уваги в музикознавчих працях про рок-музику. Більше того, навіть не існує чіткого визначення, яке б розкривало сутність та характерні ознаки жанру, при тому, що сам феномен «рок-балада» існує вже понад півстоліття.

Для початку, назвемо характерні риси жанру рок-балади загалом. Типова композиційна схема рок-балади, на наш погляд, є строфічною та будується по принципу поступового наростання-хвилі, включаючи в себе такі фази:

- вступ;
- перші строфи на досить тихій динаміці, без залучення ударної групи та бас-гітари;

- на приспіві tutti, посилення динаміки;
- кульмінація (нерідко введення нового музичного матеріалу);
- імпровізаційний епізод (часто – solo гітари чи ударних);
- тихе завершення.

Достеменно важко визначити, коли з'явилися перші рок-балади. Приблизно – початок 70-х років ХХ століття.

Щоб частково закрити цю прогалину, звернемося до творчості відомого американського співака та композитора Боба Ділана, яскравого представника стильового відгалуження рок-музики – фолк-року.

Додамо, що рок-музику прийнято вважати як жанром, так і стилем. На нашу думку, рок доцільно розглядати як феномен жанрової природи.

Водночас, рок як жанровий феномен є ієрархічно складним утворенням, що в свою чергу поділяється на субжанри – складені та прості. До складених відносимо, наприклад, рок-оперу, рок-концерт, рок-альбом. До простих – рок-баладу, рок-н-рол та ін. Подальша внутрішньожанрова диференціація є важливою і потребує окремого детального розгляду, що виходить за межі даної роботи. Однак, необхідно зазначити, що в основі усієї системи рок-музики лежать два простих жанри – рок-н-рол та рок-балада. В даному випадку фолк-рок визначаємо саме як стильове відгалуження.

Ми не випадково обрали Боба Ділана, адже його творчий шлях розпочався саме на початку 60-х років і музиканта справедливо можна назвати предтечею рок-музики. Народна пісня займає одну з ключових позицій в його альбомному доробку. Загалом Боб Ділан аранжував близько тридцяти п'яти англійських народних пісень. Більше того, альбом «Good as I Been to You» 1992 року випуску повністю складається з народних пісень (всього 13). Переважна їх більшість – блюзи чи кантрі, проте, все ж існує невелика кількість композицій, які, на нашу думку, є найбільш наближеними до жанру рок-балади. Зокрема, це «House of the Risin' Sun» з дебютного альбому Bob Dylan (album) 1962 року, «Canadee-i-o», «Tomorrow Night», «You're Gonna Quit Me» з альбому «Good as I Been to You» 1992 тощо. Розглянемо детальніше кожну з перерахованих пісень.

«House of the Risin' Sun» з дебютного альбому має досить багату виконавську історію (перші збережені записи датуються ще 30-ми роками, а одні з останніх – 2000-ми). Точна дата виникнення народної пісні невідома, існують версії, що вона походить з XVI

століття, інші ж вбачають в ній риси народних англійських балад XVIII століття. Вербальна структура пісні – шість куплетів по чотири рядки у кожному, з яких римування відбувається між 2-м та 4-м (перехресна рима). У версії Боба Ділана пісня звучить під акустичну гітару. На перший погляд, для статусу рок-балади їй не вистачає як мінімум стандартного набору рок-інструментів. Але наявність акордового вступу, в якому криється основна гармонічна сітка композиції, оповідальна манера виконання, поступове наростання динаміки з раптовим затуханням наприкінці та наявність програвів (перші зразки бріджу) між куплетами дає підстави говорити про те, що саме в межах таких композицій сформувався жанр рок-балади.

До «*House of the Rising Sun*» зверталися чимало рок-виконавців, у творчості яких вона набула остаточних рис рок-балади. Найвідомішою на сьогодні є версія британського гурту The Animals 1964 року, яка входить до рейтингу 500 кращих пісень світу за версією Rolling Stones (123 позиція). Саме вона є найбільш близькою до типової рок-балади: відповідний рок-інструментарій, хвилеподібна драматургія, наявність маркованого вступу та нівельованого закінчення. Власне, саме після появи версії The Animals Боб Ділан перестав виконувати свою. Окрім цих, відомі кавери, Muse, Ніні Сімон та ін. Варто додати, що і Muse і Pink Floyd визначають свої композиції як кавер на Animals, а не як цитату народної пісні.

У 1992 році співак видав альбом «*Good as I Been to You*» який повністю складався з народних пісень. Три з них – «*Canadee-i-o*», «*You're Gonna Quit Me*» також можуть вважатися прародичами традиційної рок-балади. Всі три звучать під супровід акустичної гітари, тільки у «*Tomorrow Night*» на початку додається звучання губної гармошки (традиція кантрі). Всі три зразки характеризуються чіткою строфічною структурою без приспіву, стриманістю у темповому відношенні, характерними фігураціями чи гармонічним супроводом у гітари, переважанням плагальних зворотів над автентичними та часовою протягненістю. Наприклад, «*Canadee-i-o*» складається з шести строф по вісім рядків у кожній (4,5 хвилини часу, у порівнянні з тими ж блюзами Ділана, які в середньому звучать протягом 2,5 хвилин). Саме ці риси в подальшому утворюють ядро жанру рок-балади. В даному ж випадку доцільно говорити про баладність як жанрове начало. Порівнюючи авторські композиції Боба Ділана з тими, основу яких складають народні пісні, приходимо

до висновку, що музикант досить бережно ставиться до народних текстів, не обтяжуючи їх великою кількістю інструментів та витримуючи потрібний мінімум музично-інтонаційного матеріалу (сталі звороти, повторювані мотиви тощо).

Чи не найяскравішим, еталонним прикладом рок-балади у творчості Боба Ділана є його авторська композиція «Knockin' on Heaven's Door», одна з найвідоміших рок-балад, що займає 14-ту сходинку в рейтингу «100 кращих рок-балад за версією Classic Rock». Композиція написана у 1973 році як саундтрек до фільму «Пет Геретт і Біллі Кіт». Рок-балада розпочинається вступом, в якому поступово з'являється увесь інструментарій рок-балади (традиційний). Такий тип вступу не є характерним явищем жанром, проте, завдяки тихій динаміці не відчувається перенасичення звучання. Структура рок-балади – чотири строфи по чотири рядки у кожній та приспів, що повторюється чотири рази та складається з одного рядка. Тривалість композиції (мається на увазі студійний запис) – 2 хвилини 30 секунд. На перший погляд, занадто коротка для рок-балади. Проте, враховуючи, що вступ займає всього кілька секунд і відсутній брідж, така часова протяжність є виправданою. Оригінальність «Knockin' on Heaven's Door» не лише у відсутності бріджу, але й у наявності бек-вокалу, що не є типовим показником, оскільки рок-балада – композиція одного виконавця. Проте, бек-вокал в даному випадку не виходить за рамки фону-супроводу і не має самостійного музичного матеріалу, а підтримує стильове відгалуження фолк-рок, представником якого є Боб Ділан. Типовим моментом тут є дуже несподіване, фактично непомітне закінчення, рок-балада наче обривається на півслові. Плагальні закінчення, оповідна манера виконання, типові для рок-балади інтонаційні звороти, побудовані на розмовних інтонаціях, все з перерахованого є незмінною складовою жанру рок-балади.

Популярності «Knockin' on Heaven's Door» набула завдяки величезній кількості своїх кавер-версій (понад 20). Найвідоміші звучали у виконанні гуртів Guns N' Roses, Роджер Уотерс из Pink Floyd, U2, Selig, Bon Jovi, Antony and the Johnsons, The Sisters of Mercy, Nazareth тощо. А також у сольних виконаннях – Роджера Уотерса, Боба Марлі, Аретти Франклін тощо.

Максимально наближеною до оригіналу є версія The Doors (психоделічний рок). Музиканти виконали рок-баладу у характерній

філософській манері, максимально наближеною до оригіналу, без яскравих динамічних та виконавських акцентів. Збережений темп виконання, бек-вокал, часові межі. Навіть вступ майже ідентичний з авторською версією. Як і в Боба Ділана, відсутні інструментальні вставки. Від рок-балади залишається розмірений тип викладу, розмовні інтонації. The Doors бережно віднесли до першоджерела і в деяких моментах їх важко відрізнити.

Кардинально іншою є версія важкої лінії року – гурту Gun's and Roses. Риси жанру неабияк посилюються завдяки дещо експресивній манері виконання, притаманній гурту (надривний вокал, велика роль ударних, тут увага звертається не стільки на вербальний ряд – основу рок-балади, скільки на соліста). В обраній версії рок-балада розпочинається поступово-наростаючим вступом, легка фігурація електрогітари змінюється раптовим вступом всього інструментарію. В порівнянні з оригіналом, темп є повільнішим, розміренішим. Постійно вводяться вокальні імпровізації соліста, як стильовий момент гурту. Знову ж таки, увага не стільки на текст – скільки на самого виконавця. Оригінальним моментом є введення інструментального бріджу після кожного проведення приспіву, завдяки чому композиція звучить 4,5 хвилини, замість 2,5 як в оригіналі. Нагадаємо, що брідж зазвичай з'являється в точці золотого перетину рок-балади і дає змогу розкритися і продемонструвати свої вміння інструменталістам гурту, адже рок-балада – в першу чергу жанр одного соліста.

По-своєму інтерпретували композицію романтично-пристрасні Nazareth (хард-рок). По-перше, музиканти дозволили собі внести значні зміни до вербального ряду, чого не було в попередніх версіях. Звертання до матері, яке було у Боба Ділана «Мама take this badge from me» та «Мама put my guns in the groun» замінили на звернення до Бога «Lord, take this badge off of me» та «Lord put all these guns in the ground». Крім того, додалися дві нові строфи, яких не було в оригіналі. Проте, аналіз віршованого ряду – тема окремого дослідження, на якій ми не будемо зупинятися детально. Завдяки текстовому розширенню рок-балада збільшилася у часі до 4-х хвилин замість 2,5 Боба Ділана. Що стосується композиції твору – тут присутні всі характерні складові – невеликий вступ, хвилеподібне розгортання, інструментальний брідж на кульмінації тощо. У версії Nazareth «Knockin' on Heaven's Door» звучить більш драматично та дещо пригнічено, в порівнянні з Б. Діланом. Але таку версію можна назвати традиційною рок-баладою.

Додамо, що у всіх названих кавер-версіях зберігається бек-вокал схожий до оригіналу.

Крім рокових каверів рок-балада починає проникати і в інші стильові контексти, зберігаючи риси ядра жанру, але і набуваючи нових рис, зумовлених стилем виконання. У версії ямайського співака Боба Марлі «Knockin' on Heaven's Door» з рок-балади перевтілилась у легке танцювальне, дещо релаксуюче реггі. В даному випадку, рок-балада, в якій домінуюча роль належить тексту, і, відповідно, слуханню, перевтілилась у танець, де слово відійшло на другий план. Увага акцентується на ритмічній стороні пісні. Зусиллями американської співачки Аретти Франклін «Knocking...» стала ніжною джазовою баладою, фактично повністю втративши свій основний вид. Проте, і тут залишаються основа мелодичної лінії, яка несе в собі розмовні інтонації, оповідну манеру виконання, залишаються вступ та інструментальні вставки (прообраз бріджу) тощо. Звісно, все це приправляється іншим стилем виконання, додатковими інструментами, виникає своєрідний кавер на жанр.

Паралельно з творчістю Боба Ділана на рок-арені розпочинають свій музичний шлях легендарні Led Zeppelin (засновники хард-року та хеві-метал, представники фольк-року, як і Боб Ділан). Саме у цього культового британського гурту жанр рок-балади остаточно сформувався, збагатившись всіма своїми традиційними характеристиками: тривалий вступ, імпровізований розлогий брідж, близька до розмовної мови манера виконання. Інтонаційно композиції Led Zeppelin явно тяжіють до народних пісень. Про практику цитування народних пісень чи аранжування музиканти не говорять, проте, з різних інтерв'ю та спогадів дізнаємося, що вони були добре обізнані і з блюзами, які складають первинний інтонаційний пласт рок-музики, так і з вербальними фольклорними текстами. Хоча і тут не обійшлося без прикрої ситуації. Скажімо, у трек-листі альбому «Led Zeppelin I» 1969 року рок-балада «Babe I'm Gonna Leave You» зазначена як народна пісня, проте згодом виявилось, що вона мала автора і гурт був звинувачений у плагіаті. Якщо Боб Ділан займався аранжуванням народних текстів, то стосовно Led Zeppelin доцільніше говорити про моменти стилізації, побудовані на слуховому досвіді. У творчості гурту також практика додавання до стандартного рок-інструментарію побічних інструментів для створення етнічного колориту (також момент стилізації). Наприклад, в славнозвісній рок-

баладі «Stairway To Heaven» у вступі звучать три блок-флейти. Рок-балади Led Zeppelin до наших днів займають високі позиції у різних чартах і вважаються еталонами цього жанру і саме англійський фольклор став тим фундаментом, з якого музиканти сформували свій виконавський стиль.

Представлені міркування дають підстави вийти на інший рівень і поставити теоретичну проблему *тексту та інтертекстуальності, де рок-балада виступає як текст, а народна пісня – контекст*. Особливо яскраво це простежується у Led Zeppelin, творчість яких пронизана звучанням фольклору без використання прямих цитат. Доцільно навести цитату М. Арановського по те, що «Цитата – результат абсолютно свідомої процедури. Напроти, механізм лексичної інтертекстуальності діє на основі чисто інтуїтивного вибору, підказаного сукупністю таких факторів як стиль, традиція, жанр, пам'ять, мережа асоціативних зв'язків тощо» [2, с. 73]. Вказана проблема – тема окремого детального дослідження, в процесі якого знайдеться відповідь на питання, як назвати співвідношення рок-балади та народної пісні – цитатою чи інтертекстуальністю.

Література

1. Анализ вокальных произведений, учебное пособие. – Л. : Музыка, 1988. – 352 с.
2. Арановский М. Структура музыкального жанра и современная ситуация в музыке / М. Арановский // Муз. Современник. – Вып. 6. – М. : Сов. композитор, 1987. – С. 5–45.
3. Кац Б. Простые истины киномузыки: Заметки о музыке Андрея Петрова в фильмах Георгия Данелия и Эльдара Рязанова / Б. Кац. – Л. : Советский композитор, 1988. – 232 с.
4. Конен В. Третий пласт. Новые массовые жанры в музыке XX века / В. Конен. – М. : Музыка, 1994. – 160 с.
5. Назайкинский Е. Стиль и жанр в музыке, учеб. пособие для студентов высших уч. заведений / Е. Назайкинский. – М. : Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 248 с.
6. Сыров В. Стилевые метаморфозы рока / В. Сыров. – С.-Пб.: Композитор, 2008. – 312 с.

References

1. Analiz vokalnykh proizvedeniy, uchebnoe posobie. (1988). L. : Muzyka [in Russian].
2. Aranovskiy M. (1987). Struktura muzykalnogo zhanra i sovremennaya situatsiya v muzyke. Muz. Sovremennik. – Vyip. 6. – Moscow : Sov. Kompozitor [in Russian].
3. Kats B. (1988). Prostyie istiny kinomuzyki: Zametki o muzyke Andreyia Petrova v filmah Georgiya Daneliya i Eldara Ryazanova. L. : Sovetskiy kompozitor [in Russian].
4. Konen V. (1994). Tretiy plast. Novye massovye zhanry v muzyke XX veka. Moscow : Muzyka [in Russian].
5. Nazaykinskiy E. (2003). Stil i zhanr v muzyke, ucheb. posobie dlya studentov vysshikh uch. Zavedeniy. Moscow: Gumanit. Izd. Tsentr VLADOS [in Russian].
6. Syrov V. (2008). Stilevye metamorfozy roka. S.-Pb.: Kompozitor [in Russian].

Вавшко Ирина Васильевна, аспирантка Национальной академии Украины имени П.И. Чайковского

Рок-баллада и народная песня: механизмы взаимодействия

Основная задача статьи – изучить связи жанра рок-баллады и её прообразов-предшественников (а именно – фольклорной баллады). В работе применены методы интонационного и компаративного анализа. Рассматриваются самые известные рок-баллады и аранжировки народных песен в творчестве американского певца и композитора Боба Дилана, а также их популярные кавер-версии. Также материалом исследования выступают рок-баллады культовой британской группы Led Zeppelin.

В процессе анализа приходим к выводу, что в творчестве Боба Дилана ядро жанра рок-баллады только формируется, тогда как свой окончательный вид он приобретает в созданных уже позже кавер-версиях. Творчество Led Zeppelin, в свою очередь, ориентировано не на прямое цитирование, а на механизм интертекстуальности, где рок-баллада выступает как текст, а народная песня – контекст. Дальнейшая работа предполагает движение в двух направлениях:

- *Расширение аналитической базы (включение других образцов жанра рок-баллады, привлечение творчества как отечественных, так и западноевропейских исполнителей);*
- *Выход на теоретико-методологическую проблематику, в частности –*

детальное рассмотрение теории интертекстуальности в контексте выбранной интонационной практики.

Материалы исследования могут быть использованы в учебных курсах, связанных с массовыми жанрами XX века и культурными процессами XX века. Работа не имеет аналогов в отечественном музыковедении.

Ключевые слова: рок-балада, народна пісня, Боб Ділан, Led Zeppelin.

Iryna Vavshko, post graduate student of department of world music history Chaikovskiy National Musical Academy of Ukraine

Rock ballad and folk song: means of interplay.

The main objective of the article is to investigate relations between rock-ballad as a genre and its prototype predecessor (folklore ballad in particular). The methods of intonational and comparativ analysis are used. The article deals with the worldwide known rock-ballads and folk-song orchestrations in works of American singer and composer Bob Dilan and its famous covers. Another object of research are rock-ballads of iconic British band Led Zeppelin.

Through the analysis, we can conclude that the core of rock-ballad as a genre is only forming in the works of Bob Dilan. It is in the following covers that it is completely shaped. In its turn, works of Led Zeppelin are aimed not at the direct citation, but rather at the intertextuality. The mentioned points make it possible to move to the next level and define a theoretical problem of text and intertextuality, where rock-ballad acts as a text and folk song – as a context.

The results of scientific paper may be used for further research of rock-music. Further investigation may be conducted in two directions:

- *Developing analytical basis (including other samples of rock-ballads, creative work of domestic and westeuropean performers);*
- *Defining theoretical-methodological terms of reference, in particular detailed investigation of theory of intertextuality in the context of preferred intonational practice.*

Study record may be used for educational means concerned with the mass genres of XX century and cultural processes of XX century. This work has no parallel in the domestic music studies.

Keywords: rock ballad, folk song, Bob Dylan, Led Zeppelin.

Стаття постуила до редакції 25.09.2015 р.
